Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru judecător: E. Silivestru
Dosarul nr. 2a-2891/23
2-22102296-02-2a-31072023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

29 februarie 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ion Țurcan
Judecători Ruxanda Pulbere și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului, *****, avocatul Eugeniu Mustață, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 mai 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către ***** împotriva Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM cu privire la anularea ordinului și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

**Circumstanțele cauzei:**

La 17 iulie 2022, avocatul Eugeniu Musteață în interesele lui ***** a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM solicitând anularea ordinului nr. ***** din 21 aprilie 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare cu mustrare aspră și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, avocatul Eugeniu Musteață a indicat, că ***** este angajat al Institutului de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului ”Nicolae Dimo” (în continuarea IPAPS N.Dimo), în calitatea de director, în temeiul ordinului nr.***** din 28 februarie 2020, începând cu data de 03 martie 2020.

Prin ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM (în continuare MAIA al RM) nr.***** din 21 aprilie 2022, ***** a fost sancționat disciplinar cu mustrare aspră precum că a încălcat prevederile pct.3.2. lit.m) și s) din Contract, potrivit cărora ”Directorul avea atribuția să asigure prezentarea, în modul stabilit, a rapoartelor financiare, a dărilor de seamă fiscale, statistice și a altor rapoarte organelor de stat și să execute ordinele, sarcinile și indicațiile scrise

ale Fondatorului și alte atribuții care țin de organizarea și asigurarea activității IP, prevăzute de legislație.” În pofida clauzelor contractuale invocate și a obligațiilor asumate, din motivarea ordinului, se conchide că ***** a fost sancționat disciplinar pentru că nu a prezentat raportul financiar pentru trimestrul II și IV a anului 2021 și nu a prezentat explicații.

Cu referire la abaterea disciplinară invocată lui *****, precum că nu a prezentat explicații, consideră relevante constatările Curții Constituționale, degajate din hotărârea din 14 septembrie 2016, emisă la sesizarea nr. 60g/2016 și anume: ” 38. Curtea reține că, potrivit articolului 21 din Constituție, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. 39. În același timp Curtea reține că dreptul la tăcere, fiind un element al dreptului la apărare, constituie o exigență inerentă a procesului echitabil și se află în conexiune cu prezumția nevinovăției.”

În acest context, fără a verifica corespunderea afirmației precum că ***** nu a prezentat explicații, atrage atenția că această inacțiune nu poate fi calificată ca abatere disciplinară și respectiv salariatul nu poate fi atras la răspundere disciplinară. Dar și mai important este faptul că prin scrisoarea din 23 martie 2022 lui ***** i se cere să prezinte explicații în termen de 5 zile, pe marginea notei de serviciu a Secției financiar-administrative, conform solicitărilor din nota de serviciu. Potrivit notei de serviciu, se solicită atragerea la comisia de disciplină a directorului a contabilului șef al IPAPS N. Dimo.

În aceste circumstanțe, ***** aștepta să fie invitat la comisia de disciplină pentru a prezenta explicațiile de rigoare. Din motive necunoscute, nici *****, dar nici contabilul șef nu au fost chemați la comisia de disciplină. În contextul în care, în această perioada au fost depuse mai multe ori rapoarte financiare pentru perioadele vizate și a faptului că nu a fost invitat la comisia de disciplină, ***** a considerat că a dispărut necesitatea de a mai depune explicații.

Reprezentantul reclamantului a indicat că ***** nu a refuzat să depună explicații, doar că s-a creat o confuzie cu privire la faptul în fața cui urma să fie prezentată această explicație.

Ține să comunice faptul că, art.208 alin.(1) al Codului muncii stabilește că refuzul de a prezenta explicația cerută se consemnează într-un proces- verbal semnat de un reprezentant al angajatorului și un reprezentant al salariaților

Consideră că acțiunile MAIA cu privire la solicitarea prin corespondentă de a fi depusă o explicație nu corespund exigențelor prevăzute de lege, în vederea aflării adevărului dar nici sub aspectul seriozității documentării abaterii disciplinare.

În consecință, ***** a rămas fără explicații în raport cu fapta incriminată și nici nu a fost auzit de către comisia disciplinară, sau cel puțin de către persoana care a fost desemnată să efectueze cercetarea de serviciu, sau dacă nu a fost inițiată

o cercetare în acest sens, de către persoana responsabilă de a primi explicația de rigoare.

Cu referire la a doua așa zisa abatere disciplinară și anume, că ***** nu a prezentat raportul financiar pentru trimestrul II și IV a anului 2021, menționează că o astfel faptă nu poate fi incriminată lui *****. Astfel, reclamantul nu avea obligația de a prezenta rapoarte financiare, iar din prevederile contractuale nu rezultă o astfel de obligație.

Avocatul Eugeniu Musteață a mai menționat, că ***** nu are studii contabile, iar din prevederile pct.3.2. lit.m) și s) din Contract, se conchide că acesta avea obligația să asigure prezentarea raportului financiar. Ipotetic vorbind, ***** putea fi sancționat disciplinar pentru că nu a asigurat prezentarea raportului financiar semestrial, dar nicidecum pentru faptul că nu a prezentat raportul financiar semestrial.

A specificat că verbul ”a asigura” nu este sinonim cu verbul ”a prezenta” și au înțelesuri diferite, iar în speță realizarea lor se succedă în timp. Deși, aparent, din partea de dispoziție a ordinul MAIA al RM nr.l80p din 21 aprilie 2022, s-ar deduce că ***** a fost sancționat disciplinar pentru faptul că nu a asigurat prezentarea raportului financiar semestrial, însă, din motivarea acestuia, se conchide cu certitudine că acesta a fost sancționat pentru neprezentarea raportului financiar semestrial.

Reprezentantul reclamantului a relevat, că potrivit art.210 alin.(1) lit.a) al Codului muncii, sancțiunea disciplinară se aplică prin ordin (dispoziție, decizie, hotărîre), în care se indică în mod obligatoriu temeiurile de fapt și de drept ale aplicării sancțiunii. Astfel, sancțiunea disciplinară aplicată trebuie să rezulte din motivarea ordinului prin prisma circumstanțelor de fapt invocate, iar faptele reținute trebuie să fie culpabile.

Dincolo de aceste circumstanțe, menționează faptul, că ***** a întreprins toate măsurile necesare pentru ca raportul financiar semestrial să fie expediat în adresa Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Astfel, de fiecare dată când parvenea solicitarea de a fi prezentate careva informații sau rapoartele financiare, acestea erau vizate și respectiv comunicate persoanelor responsabile.

În speță, cu privire la necesitatea prezentării rapoartelor financiare trimestriale, a comunicat că această sarcină a fost trasată șefului Secției financiar administrative a IPAPS N.Dimo, Sergiu Valah. Astfel, informația cu privire la necesitatea prezentării rapoartelor financiare, în termenul stabilit prin ordinul MAIA nr.32 din 21 octombrie 2021, a parvenit la data de 21 octombrie 2021 și fost comunicată dlui Sergiu Valah la data de 22 octombrie 2021.

Totodată a consemnat, că informația cu privire la necesitatea prezentării rapoartelor financiare, în termenul stabilit prin ordinul MAIA nr.l din 04 ianuarie 2022, a fost comunicată dlui Sergiu Valah la data de 22 februarie 2022. Despre

necesitatea prezentării rapoartelor financiare în termen, dl Sergiu Valah a fost preîntâmpinat atât verbal, cât și în scris. De asemenea, la expirarea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare au fost solicitate de la dl Sergiu Valah explicații cu privire la motivele neprezentării sau prezentării cu întârziere a rapoartelor financiare.

Ca urmare, șeful Secției financiar administrative a IPAPS N.Dimo, Sergiu Valah a explicat că nu reușește să facă față tuturor sarcinilor trasate, deoarece din cele 4 funcții prevăzute de statele de personal în secția sa sunt numai două persoane angajate, dintre care unul este el. Din aceste considerente de toate rapoartele se ocupă personal, însă din motivul că a fost modificat Codul fiscal, volumul s-a dublat, iar procedura nu este clară și cunoscută din care considerente nu reușește să se încadreze în termen.

Reprezentantul reclamantului a precizat, că IPAPS N.Dimo a fost în imposibilitate să angajeze, respectiv să suplinească funcțiile, inclusiv Secției financiar administrative a IPAPS N.Dimo din cauza moratoriului instituit personalului din sectorul bugetar pe funcțiile vacante înregistrate din decembrie 2019, care a fost prevăzut inițial până la 31 decembrie 2020, iar ulterior a fost prelungit și pentru anul 2021, apoi până la 31 decembrie 2022.

A indicat, că deși directorul IPAPS N.Dimo, *****, în legătură cu situația creată a atenționat pe dl Sergiu Valah, verbal, în scris, a solicitat de mai multe ori explicații și a sancționat pe dl Sergiu Valah, dar aceste măsuri nu au făcut volumul de lucru mai mic și nu au motivat sub nici o formă subalternul să muncească non-stop. Din aceste considerente, nu au fost aplicate și alte măsuri sub aspect disciplinar, iar eliberarea de la locul de muncă îngreuna și mai tare situația creată. Astfel, directorul IPAPS N.Dimo, ***** a fost nevoit să solicite și o întrevedere cu secretarul de stat, Sergiu Gherciu, dar a și comunicat telefonic, prin care a explicat situația creată.

A menționat, că se consideră abatere disciplinară fapta (acțiune sau inacțiune) a salariatului săvârșită cu vinovăție prin care au fost încălcate prevederile contractului de muncă, a regulamentelor interioare, ale actelor normative în vigoare, precum și cerințele fișei postului deținut.

Consideră, că până la aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul are sarcina de a examina sub toate aspectele, complet și obiectiv circumstanțele abaterii disciplinare comise de către salariat, în vederea stabilirii cauzelor și condițiilor care au condus la comiterea abaterilor disciplinare, precum și identificarea persoanelor vinovate și asigurarea aplicării corecte a legislației în vigoare pentru ca fiecare persoană care a comis abateri disciplinare să fie sancționată potrivit vinovăției sale și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere.

A adăugat, că potrivit articolului 206 alin.(5) al Codului muncii, la aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul trebuie să țină cont de gravitatea abaterii

disciplinare comise și de alte circumstanțe obiective. Din motivarea ordinului MAIA al RM nr.180 p din 21 aprilie 2022, se conchide că cercetarea de serviciu a avut loc formal, fără a elucida circumstanțele cauzei. În temeiul articolului 355 al Codului muncii, avocatul Eugeniu Musteață solicită a anula ordinul Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al RM nr. ***** din 21 aprilie 2022, prin care ***** a fost sancționat disciplinar cu mustrare aspră și a încasa cheltuielile de judecată. În ședința de judecată reprezentantul reclamantului *****, avocatul Eugeniu Mustață, a susținut integral cererea de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept indicate, și a solicitat anularea ordinului nr. ***** din 21 aprilie 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare cu mustrare aspră, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

**Poziţia instanţei de fond:**

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 mai 2023, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al RM privind anularea ordinului și cheltuielilor de judecată.

**Solicitarea apelantului şi termenul de declarare a apelului:**

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 10 iunie 2023, avocatul Eugeniu Musteață acționând în apelantului Popov Leonid a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 mai 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărâri primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral, totodată să fie încasate toate cheltuielile de judecată din contul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM în beneficiul lui Popov Leonid.

**Argumentele participanților la proces:**

În motivarea apelului partea apelantă a reiterat circumstanțele de fapt și de drept evocate în instanța de fond. Suplimentar, a invocat că prima instanță nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările de drept ridicate în fața sa, nu a dat o apreciere multiaspectuală, completă, nepărtinitoare tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, motiv din care a emis o hotărîre cu o soluție pripită și neîntemeiată.

La fel au relevat că, au fost lezat în dreptul său de a obține o hotărâre motivată considerând că nu beneficiat de garanțiile unui proces echitabil. Or, instanţa de fond nu s-a expus asupra argumentelor invocate de reclamantul/apelant, rezumându-se la constatările reflectate în ordinul contestat.

Invocă partea apelantă că, instanţa de fond a judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO şi a dreptului litiganţilor la un proces

echitabil, care prin prisma articolului 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, dă o speranţă că instanţa de apel se va pronunţa asupra tuturor motivelor invocate.

Susține partea apelantă că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înţeles de părţile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecţiile formulate de către părţi, ceea ce în speţă lipseşte. Deşi instanţa de fond, în partea descriptivă a indicat argumentele reclainantului/apelant, în parte motivată, instanţa de fond nu s-a expus asupra acestora.

Apelantul Popov Leonid și reprezentantul acestuia avocatul Eugeniu Musteață, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat deși au fost legal citați, fapt confirmat prin înștiințările anexate la materialele cauzei.

Reprezentantul intimatului Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al RM – Bîrliba Vera a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe pe care o consideră legală și întemeiată.

**Aprecierea instanţei de apel:**

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Audiind participantul prezenta la proces, apreciind materialele cauzei în raport cu normele incidente, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră că apelul declarat este întemeiat şi pasibil admiterii, iar hotărârii primei instanțe fiind pasibilă casării cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată din considerentele reținute infra.

Din conţinutul normelor de drept citate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă din dispoziţiile art. 373 alin.(1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. d) Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art.

388 alin. (1) lit. b).

Reieşind din motivele invocate în apel şi din textul hotărîrilor judecătoreşti contestate Colegiul reţine că, instanţa de fond a pronunţat hotărârea cu încălcarea normelor de drept procedural, ce reglementează competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ, motiv din care actul judecătoresc de dispoziţie contestat, nu poate fi menţinut ca legal şi întemeiat.

Astfel, în condiţiile art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În acord cu art. 39 alin. (1) și (2) Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

La rândul său, art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, stipulează că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

O acţiune în contencios administrativ în corespundere cu art. 206 alin. (1) din Codul administrativ, poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare); b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare); c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare); d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ).

În conformitate cu art. 12 Cod administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Iar conform dispozițiilor art. 191 alin. (2) din Codul administrativ, curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.

Din materialele cauzei rezultă că avocatul Eugeniu Musteață în interesele lui ***** a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, ce vizează anularea ordinului nr. ***** din 21 aprilie 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare cu mustrare aspră și încasarea

cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei acțiunii depusă de *****, pronunțându-se în favoarea respingerii acesteia.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanţe avocatul Eugeniu Musteață în interesele lui ***** a declarat apel împotriva hotărârii instanţei de fond, solicitând solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

Examinând cauza în ordine de apel, reieşind din pretenţiile înaintate în faţa instanţei, Colegiul civil, consideră că prima instanţă a încălcat normele procedurale de competenţă, având în vedere următoarele argumente:

Conform art. 1 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanţelor judecătoreşti, sistemul instanţelor judecătoreşti din Republica Moldova se reorganizează după cum urmează: judecătoriile Centru, Buiucani, Rîşcani, Botanica şi Ciocana din municipiul Chişinău fuzionează prin contopire, formând Judecătoria Chişinău.

Potrivit art. 24 din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea constituirii şi funcţionării sistemului judecătoresc, este garantul independenţei autorităţii judecătoreşti şi asigură autoadministrarea judecătorească.

Conform hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018 cu privire la specializarea sediilor Judecătoriei, începând cu 01 ianuarie 2019, sediile Judecătoriei Chişinău se specializează după cum urmează: sediul Botanica - în materie de insolvabilitate; sediul Buiucani - în materie penală; sediul Centru - în materie civilă; - sediul Ciocana - în materie contravenţională şi activitatea judecătorului de instrucţie; sediul Rîşcani - în materie de contencios administrativ.

Potrivit art. 189 alin. (1) şi (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

Conform art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de

autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea. Aşadar, actul administrativ reprezintă manifestarea juridică unilaterală de voinţă, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii. Actul administrativ, în sensul prezentei legi, este asimilat contractul administrativ, precum şi nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri.

Prin prisma circumstanțelor de fapt invocate, în cumul cu normele legale precitate, instanţa de apel apreciază hotărârea primei instanţe ca fiind emisă cu încălcarea şi aplicarea eronată a normelor de drept procesual, reieşind din motivele ce urmează.

Subsecvent, Colegiul judiciar menționează că, la data de 19.07.2018 a fost adoptat Codul Administrativ, în vigoare din 01.04.2019, care în art.258 alin.(l)-(3) a stabilit: ,,Procedurile administrative şi procedurile prealabile iniţiate pînă la data intrării în vigoare a prezentului cod, care nu au fost finalizate pînă la 1 aprilie 2019, se vor finaliza conform prevederilor legale valabile pînă la data intrării în vigoare a prezentului cod. Această dispoziţie este valabilă şi pentru procedurile prealabile iniţiate după data intrării în vigoare a prezentului cod referitoare la o procedură administrativă iniţiată pînă la data intrării în vigoare a acestuia. Procedurile de contencios administrativ atribuite înaintea intrării în vigoare a prezentului cod, prin legi speciale, în competenţa altor instanţe de judecată se vor transmite după intrarea în vigoare a prezentului cod instanţelor competente conform prevederilor prezentului cod. Procedurile de contencios administrativ iniţiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acţiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs şi de contestare cu recurs a încheierilor judecătoreşti”.

Mai mult, după cum rezultă expres din Opinie consultativă CSJ nr.104 cu privire la unele chestiuni ce ţin de intrarea în vigoare a Codului administrativ: Dispozitia art. 258 alin. (3) Codul administrativ, spre deosebire de prevederile alin. (2) al acestui articol, soluţionează conflictul inter temporal a legilor de procedură, de organizare judiciară și procedura de examinare și soluţionare a cauzelor de contencios administrativ (legii de procedură propriu-zisă). Legiuitorul a optat și în cazul respectiv pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări.

Astfel, de menționat că, procedurile de contencios administrativ, iniţiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod, se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, conform prevederilor acestuia.

Sub acest aspect, Colegiul civil constată că reieșind din solicitările

reclamantului/apelant, competența pentru judecarea prezentului litigiu aparține instanței de contencios administrativ, dat fiind faptul că apelantul ***** a deținut o funcție publică, în cadrul autorității publice Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM.

În contextul celor relatate, Colegiul civil concluzionează că instanța de fond contrar competenței a examinat cauza civilă intentată de *****, or, reieșind din obiectul prezentei cauze și temeiurile de fapt și de drept invocate de reclamant, competența materială, sub aspect procesual, aparține completului specializat în materie de contencios administrativ și nu instanței de drept comun privind examinarea cauzei în ordinea procedurii contencioase.

Astfel, Colegiul civil relevă că, art. 5 Codul administrativ, prevede că, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale […], realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Așadar, actul administrativ reprezintă manifestarea juridică unilaterală de voinţă, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii. Actului administrativ, în sensul prezentei legi, este asimilat contractul administrativ, precum şi nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

Potrivit art. 7 Cod administrativ, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Dispoziţiile art. 8 Cod administrativ statuează că regimul de putere publică reprezintă ansamblul competenţelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităţilor publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forţă juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice. Din sensul normelor de drept citate, rezultă că reclamantul unei acţiuni în contenciosul administrativ poate fi persoana care pretinde încălcarea unui drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, vătămare sau încălcare cauzată de o autoritate publică şi care rezultă din activitatea administrativă a acestei autorităţi, iar pârât poate fi doar autoritatea care acţionează în regim de putere publică.

Reieşind din normele de drept enunţate, rezultă faptul că, reclamantul/apelant Popov Leonid a fost angajat în calitate de director al Institutului de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului ”Nicolae Dimo” (în continuarea IPAPS N.Dimo) subordonat structural Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM (în continuare MAIA al RM), or, ultimul reprezintă o autoritate publică în sensul prevăzut de art.7 Cod administrativ.

Prin urmare, Colegiul reţine că, cauza în speță, greşit a fost examinată în procedura contencioasă reieşind din obiectul şi pretenţiile acţiunii, care spre deosebire de procedura contenciosului administrativ, presupune o altă sarcină a

probaţiunii.

La fel, Colegiul subliniază că, având în vedere prevederile hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018 cu privire la specializarea sediilor Judecătoriei, începând cu 01 ianuarie 2019, instanţa competentă de a examina prezenta cauză este Judecătoria Chişinău /sediul Rîşcani/ - instanţa de judecată specializată în materie de contencios administrativ, Judecătoria Chişinău /sediul Centru/, eronat examinând cauza în procedura contencioasă, reţinând caracterul acestui litigiu ca fiind unul de drept comun.

Or, acțiunile/inacțiunile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, dețin substanță administrativă în sensul prevăzut de reglementările Codului administrativ și astfel, acestea pot fi supuse controlului în instanța de judecată competentă în materia contenciosului administrativ.

În consecinţă, dat fiind că procedura contencioasă şi procedura contenciosului administrativ reprezintă proceduri distincte ce oferă părţilor procesului drepturi şi obligaţii specifice, Colegiul conchide că pentru asigurarea dreptului părţilor la un proces echitabil şi la un recurs efectiv, prezenta cauză urmează a fi examinată în procedura corectă, care în speţă este procedura contenciosului administrativ, iar acţionarea primei instanţe în sens contrar afectează inadmsibil drepturile nominalizate ale părţilor, garantate atât de legislaţia naţională, cât şi de cea internaţională.

La acest capitol, instanţa de apel reţine că, prin prisma standardelor Curţii Europene, nerespectarea de către o instanţă a dispoziţiilor de drept intern implică în principiu o încălcare a art. 6 § 1 din Convenţie (DMD Group, A.S. împotriva Slovaciei, pct. 61).

În circumstanțele descrise, pornind de la prevederile normei procesuale citate supra, instanța de apel concluzionează că, eroarea judiciară stabilită anterior, şi admisă la judecarea cauzei de instanţa de fond - şi anume – examinarea cauzei cu încălcarea competenței jurisdicționale - nu poate fi corectată în ordine de apel, prin urmare se impune rejudecarea cauzei de către Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, conform competenței.

Colegiul civil notează că, activitatea instanţelor judecătoreşti de examinare şi soluţionare a cauzelor civile, este strict reglementată de normele de drept procedural, care au menirea primordială de a asigura persoanelor interesate posibilitatea de a folosi mijloacele legale în vederea apărării drepturilor şi intereselor legitime încălcate sau contestate neîntemeiat. Derularea fazelor procesului civil este dictat de principiul legalităţii, având ca deziderat prioritar – aplicarea corectă şi uniformă a normelor de drept de către instanţa de judecată, respectarea legii de către toţi participanţii la proces şi persoanele care contribuie la înfăptuirea justiţiei în cadrul examinării şi soluţionării cauzelor civile. Împuternicirile conferite instanţei de apel de art. 385 Codul de procedură civilă

îngăduie acesteia posibilitatea exercitării unui control riguros şi multiaspectual în privinţa hotărâri judecătoreşti viciate.

Aşadar, instanţa de apel relevă că, prevederile legale citate, fiind cu caracter imperativ nu pot fi ocolite, or, art. 32 Codul de procedură civilă statuează că, nimeni nu poate fi lipsit, fără consimţământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanţă sau de judecătorii în a căror competenţă cauza respectivă este dată prin lege, cu excepţia cazurilor expres stabilite de prezentul cod. Instanţa ierarhic superioară nu are dreptul să strămute, din oficiu, o cauză de la instanţa ierarhic inferioară la alta ori să o preia pentru judecare, cu excepţia cazului în care completul de judecată în instanţa respectivă nu poate fi legal constituit.

Colegiul civil notează că, chestiunea cu privire la competența instanței reprezintă o problemă de drept și necesită a fi dezlegată necondiționat de instanță la judecarea cauzei.

Astfel, din considerentele menţionate şi avînd în vedere că Judecătoria Chişinău, sediul Centru nu era și nu este competentă să examineze cauza, soluţionând eronat litigiul în cauză în procedura contencioasă, iar instanţa de apel este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, Colegiul civil, va admite apelul declarat, va casa hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 mai 2023, restituind cauza spre rejudecare în instanţa competentă - Judecătoria Chişinău, sediul Rîşcani - instanţa de judecată specializată în materie de contencios administrative.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. d), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se admite cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului, *****, avocatul Eugeniu Mustață.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 mai 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către ***** împotriva Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM cu privire la anularea ordinului și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către ***** împotriva Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM cu privire la anularea ordinului și încasarea cheltuielilor de judecată, la rejudecare în Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Ion Țurcan

judecătorul
Judecătorii Ruxanda Pulbere

Ala Malîi